

tijdling

Column

Kom je bij me eten?

Onlangs zag ik een statistisch kaartje van Europa waarop was ingekleurd hoe waarschijnlijk het is dat je iets eetbaars krijgt aangeboden wanneer je op ergens op bezoek bent. U raadt het al: in Nederland is die kans uiterst klein. Een ander feitje over ons land: bijna de helft van onze volwassen bevolking voelt zich eenzaam. Dit bleek uit de Gezondheidsmonitor 2022. Een treurig gegeven.

Beide gegevens kun je niet rechtstreeks met elkaar in verband brengen, maar samenhang zal er toch wel zijn. Bij iemand thuis uitgenodigd worden om te eten is een warme vorm van gastvrijheid die maakt dat je je gezien en gewaardeerd weet. Aan een tafel ontstaan er gesprekken, komen er verhalen die tijd nodig hebben.

In missionaire contexten is het samen eten bijna niet weg te denken. Alpha-cursussen, pioniersplekken, inloophuizen en ook 'gewone' gemeenten organiseren maaltijden. Meestal gaat het daarbij niet om een woonkamer, maar er zit wel de warmte van gastvrijheid in. Soms voorziet een gedekte tafel niet alleen in een sociale behoefte, maar ook in een fysieke. Er zijn in Nederland meer mensen dan je denkt voor wie een warme maaltijd geen vanzelfsprekendheid is.

Voor velen is het een spannende vraag wat we eigenlijk aan het doen zijn wanneer we maaltijden organiseren. Is dit evangeliseren, of 'gewoon' goed doen? Af en toe hoor ik mensen zeggen: 'Je moet gewoon goed doen en buitenkerkelijken niet met de maaltijd mee het evangelie in de maag splitsen.' Zij vinden het unfair om meer te

willen doen met een maaltijd, dan zorgen voor gezelligheid en warmte. Anderen zijn juist van mening dat een maaltijd alleen maar afleidt van dat waar het echt om moet gaan, namelijk het verkondigen van het goede nieuws.

Onder de titel 'Proeven dat God goed is' publiceerde de IZB onlangs een brochure over missionaire maaltijden. Behalve op praktische zaken wordt ook ingegaan op vragen als: wat is een goede verhouding tussen fysieke en geestelijke inhoud bij een maaltijd?

Uitgangspunt is dat de taken zoveel mogelijk worden verdeeld, zodat het iets is van de héle gemeente. Dan houd je het ook het langste vol.

Tegelijkertijd: als inderdaad bijna de helft van de Nederlandse volwassenen eenzaam is, zal er ook wel één bij u in de straat wonen. Iemand zoals de mensen in het evangelie over wie Jezus 'met barmhartigheid bewogen' is. Een rijke jongeling of iemand aan de rand van de samenleving. Waarom

zou u niet zelf iemand te eten vragen? Ingewikkeld hoeft dat niet te zijn. Het ergste wat er kan gebeuren is dat de uitnodiging niet wordt aanvaard. Als het wel doorgaat kan er zomaar iets moois gebeuren. Een echte ontmoeting waarin je elkaar 'tevoorschijn luistert' en deelt wat je drijft en raakt. Daar ergens gebeurt missie.

*Ds. Sjaak van den Berg,
directeur-bestuurder IZB*

Verhuizen met een missie

‘Wij zijn geen avonturiers’

Vier jaar geleden besloten Dirk en Netty Toes naar de provincie Groningen te verhuizen om daar een plaatselijke kerk te ondersteunen. Nu zijn zij actief bij pioniersplek ‘De Verbinding’ in Sebaldeburen.

'Nu in de dorpsmoestuin: spinazie (zelf snijden), krotten/bietjes, bloemen. Gratis. Schroom niet!'. Het staat er uitnodigend, op een krijtbord bij gebouw 'Irene', naast de dorpskerk in het hart van het Groningse Sebaldeburen. Dit is het thuishonk van pioniersproject 'De Verbinding'.

In de deuropening staat Netty Toes, samen met haar man Dirk Toes actief bij deze pioniersplek. Zij als vrijwilligster, hij als ouderling-kerkrentmeester. De buurttuin is een idee van pionier Joost van den Berge, vertelt Dirk. Er zijn kippen, een pluktuin met bloemen en een uitdeelkast. 'Sommige mensen komen hier elke week wel iets plukken.'

Vier jaar geleden besloten Dirk en Netty Toes naar de provincie Groningen te verhuizen. Daar ging een bijzonder proces aan vooraf. 'Al zo'n 30 jaar ga ik 's zomers met een vriend naar Groningen om historische orgels te bespelen', vertelt Dirk. 'Iedere keer dat we kwamen, was er weer een kerk gesloten of waren er diensten samengevoegd. Dat hield me bezig.'

Signaaltje

Op een van de momenten dat ze samen in Groningen waren, zaten ze op zondag in de dorpskerk van Saaksum. Netty: 'De preek ging over het gebed van Abraham. De tijd daarna kwam telkens de roeping van Abraham naar ons toe, in preken, meditaties, dagboekteksten.'

Dirk vertelt dat hij aanvankelijk twijfelde, ook vanwege de tegenwerpingen van de oudste kinderen. 'Mijn oudste dochter zei: waarom heb je geen roeping gehad voor België? Netty: 'We zijn geen avonturiers. Het stond niet op ons verlanglijstje om hiernaartoe te gaan.'

Toch bleef er iets aan hen trekken. Niet voor de eerste keer: ze verhuisden meer dan twintig jaar geleden vanuit de Hoeksche Waard naar Rotterdam, met het verlangen om iets te betekenen voor de kerk in de stad. Daar waren zij onder meer betrokken bij het begin van pioniersplek Licht op Zuid.

Dirk vertelt hoe hij uiteindelijk over de streep getrokken werd. 'Er zijn bijzondere

dingen gebeurd. We woonden nog in Rotterdam toen ik bad om een signaaltje uit het noorden. Diezelfde avond kreeg ik een mailtje uit Siddeburen, van iemand die ik niet kende. Diegene schreef: we hebben gehoord dat jullie naar het noorden komen; we hebben jullie zo hard nodig.'

Geen toevalligheid

De kinderen zijn in de loop van de tijd anders tegen de verhuizing gaan aankijken. Dirk: 'We hebben verteld dat God op verschillende manieren tot ons kwam. En dat dit te veel aanwijzingen waren om het als toevalligheid af te doen.' Netty: 'Een van onze zonen zei: als jullie ouder worden, kunnen wij jullie niet ondersteunen, zoals boodschappen voor jullie halen. Maar toen we hier woonden, zei hij: ik zie dat jullie hier zo op jullie plek zijn.' Dirk: 'De contacten zijn ook anders. Ze blijven een paar nachten. Dat biedt mogelijkheden om nader tot elkaar te komen.'

Offertje

Het was een bijzondere start, maar de bevestiging die een roeping geeft, was ergens ook nodig, zegt Dirk. 'Pas later heb

ik begrepen waarom. Ik heb veel heimwee gehad. Ik houd van de dynamiek van de grote stad, van het multiculturele. Toen we hier twee maanden in Groningen waren, brak corona uit. Ik dacht: ik ken hier niemand en nu kan ik ook geen contacten leggen.'

Netty: 'Het eerste wat Joost [de pionier, red.] vroeg, was: wil je meedoen met de Vakantie Bijbel Club? Ik had nog nooit kinderwerk gedaan; ik was ook meer op ouderen gericht. Dat voelde wel als een offertje.' Die eerste dag kwamen er twintig kinderen en al snel meer. Dirk: 'Afgelopen zomer zaten we op bijna 60 kinderen per dag.'

Sluiting

Zowel in de pioniersplek als de dorpskerk die ermee verbonden is, hebben ze de afgelopen jaren groei mogen meemaken. En dat terwijl de plaatselijke hervormde kerk gesloten zou worden. 'Vijf jaar geleden zaten er nog circa acht mensen in de kerk, nu ongeveer veertig. De predikant ging met emeritaat en de kerk zou moeten sluiten. De toenmalige verantwoordelijke ouderling kon daar niet van slapen. Hij zei:

we doen het niet. Toen is er contact gezocht met gemeenten uit de buurt en met de IZB. En toen zijn Joost en Boukje, de pioniers, gekomen.'

De afgelopen jaren hebben zich enkele jonge stellen aangesloten, vertelt Dirk. Dat was heel belangrijk. Er zijn nu ook weer kinderen. Hij vertelt hoe bijzonder het was om pas weer een doopdienst mee te maken. 'De laatste doopdienst was 14 jaar geleden.'

Dorpskamer

Dirk legt een flyer van de pioniersplek op tafel. Hij vertelt dat die huis-aan-huis wordt verspreid. Er staan vier activiteiten op: de Dorpskamer, verbindingdiensten, de Kinder Bijbel Club en de buurttuin. 'De Dorpskamer is een van de dingen die we organiseren die niet per se christelijk zijn', legt Netty uit. Een keer in de twee weken wordt er een maaltijd geserveerd en wekelijks op vrijdag een kop koffie met iets lekkers erbij. De maaltijden zijn gratis. Op de achterkant staat het menu: de ene keer een hartige taart, de andere keer een winterstampot of een oosters gerecht.

Netty geniet van de bijeenkomsten op donderdag en vrijdag. 'Ik genoot altijd van het inloophuis in Rotterdam. Zo vind ik het ook leuk om hier op vrijdagmiddag te zijn. Het is elke vrijdag anders. Dat maakt het leven boeiend.'

Tegenkrachten

Zijn er ook tegenkrachten? Welke tips hebben Dirk en Netty voor anderen? Dirk: 'Ik heb te lang vastgehouden aan onze oude gemeente door bijvoorbeeld in coronatijd diensten online mee te luisteren. Dat is niet handig geweest. Je moet niet in het verleden blijven hangen.'

Missionair verhuizen brengt ook een zekere eenzaamheid met zich mee. Netty: 'De eerst drie jaar voelde ik me hier als een vis in het water, maar het afgelopen jaar waren er verschillende dingen in het gezin waardoor we extra beseften dat de afstand wel groot is.'

Nee, missionair verhuizen is niet alleen maar een succesverhaal, zegt Dirk. 'Het gaat ook over zelfverloochening.' Netty: 'Maar God zorgt voor je. God laat je niet op een droogje staan; ik heb meer ontvangen dan ik heb gegeven. God gaat met je mee; zo mag je het echt wel zien.'

Schakeltje

Ondanks dat ze eerlijk willen zijn over de schaduwkanten van missionair verhuizen, hopen ze toch dat meer christenen een dergelijke stap durven te zetten. 'Een of twee gezinnen kunnen al het voortbestaan van een kerk betekenen', zegt Netty. Je hoeft het niet alleen te doen, benadrukt zij. 'Je bent maar een schakeltje. Als God ermee verder wil, stuurt hij weer iemand anders.'

Na het gesprek lopen we nog even naar buiten, naar de appelbomen in de moestuin. Er staan een paar parse dahlia's te bloeien. Boerenkool en rodekool zijn klaar om te oogsten. Een zonnebloem hangt scheef door de wind. De eieren van vier kippen gaan morgen weer in de uitdeelkast, vertelt Netty. 'Dit stuk gras was ooit de moestuin van de dominee. Sommige oudere mensen weten dat nog. Zij vinden het prachtig dat dit nu weer een moestuin is.'

Interesse in missionair verhuizen?
Download de brochure via
www.izb.nl/impact/missionair-verhuizen

Dit mooie project steunen?
Geef een gift via onderstaande QR-code.

**Marianne Kleppe exploiteert
een gebouw met een verhaal**

Kampioen in loslaten

Op haar vorige werkplek werd ze steeds 'verwelkomd door dit historisch erfgoed en de pracht en praal van vervlogen tijden'. Dus toen ze in 2020 besloot samen met haar compagnon iets nieuws te ondernemen, lag de locatie voor de hand. Marianne Kleppe (36) is inmiddels trotse mede-exploitant van het Heineken Gebouw Rotterdam.

Het trottoir voor de ingang ligt open deze oktobermaandag, maar dat doet niets af aan de uitstraling van het statige L-vormige pand. 'Beeldbepalend' voor dit stadsdeel, heet het – een understatement. Wie door de hoofdingang (in de zijgevel) het Heineken Gebouw binnenloopt, staat oog in oog met

de geschiedenis van het biermerk en ervaart meteen de grandeur van weleer.

Marianne is net twee weken terug van zwangerschapsverlof; ruim drie maanden geleden werd haar vierde geboren, Liselot. Het is even omschakelen, geeft ze toe. 'Per

kind wordt het moeilijker om weer aan het werk te gaan.' Maar het helpt enorm dat thuis in Ridderkerk een 'levende engel' de boel draaiend houdt. Ze doet meer dan alleen oppassen op de kinderen (in de leeftijd van 8, 6, 3 en dus 0). 'Zij is mijn steun en toeverlaat. Als van een van de kinderen de onderbroeken bijna op zijn, appt ze: zal ik een paar nieuwe halen bij de Hema?'

De vergaderruimtes dragen namen als 'The Freddy' of 'The Boardroom'. Wij gaan zitten in 'The Family'. Marianne opent een paar kasten, die voorwerpen uit het rijke Heineken-verleden herbergen. De hoge kamer zou een wat strenge uitstraling kunnen hebben, ware het niet dat in de schouw een enorme vaas met paarse zijden bloemen zorgt voor een subtiel bijna vrouwelijk effect. Het uitzicht was aanvankelijk niet al te fraai – lelijke nieuwbouw – maar dat is creatief opgelost: een sepia foto die het hele raam bedekt, toont een feestelijk straatbeeld van ruim een eeuw geleden. 'Het was Koninginnedag, en Heineken, een echt familiebedrijf, vierde dat samen met het personeel en de buurt.'

Slopershamer

Bierbrouwer Heineken, sinds 1863 actief in Amsterdam, besloot in 1873 een tweede vestiging te bouwen, in Rotterdam. Gekozen werd voor de Crooswijkse singel/Linker Rottekade. In 1968 werd de brouwerij verplaatst naar Zoeterwoude. Toen in de jaren zeventig op deze plek een nieuwe stadswijk kwam, viel het brouwerijcomplex ten prooi aan de slopershamer. Het kantoorgebouw bleef dit lot bespaard en dus staat deze creatie van architect Kromhout er nog steeds. Stadsherstel Historisch Rotterdam kon het rijksmonument kopen van eigenaar Heineken. Een grondige restauratie maakte het geschikt als werkplek voor diverse huurders en sinds vorig jaar is het ook meer toegankelijk voor het publiek.

'Toen stond ik altijd aan. Zat ik een kind in bad te doen, had ik een schooldirecteur aan de telefoon.'

In hetzelfde Rotterdam studeerde Marianne Langerak bedrijfskunde. Ze haalde een master in Strategic Management, en ontmoette haar latere man, Han Kleppe. Met studiegenoot en vriendin Floor van der Kooy zette ze in 2009 een bedrijf op waarmee vraag en aanbod in het onderwijs op elkaar werden afgestemd: Adhocdocent. Een plotseling zieke juf in het basisonderwijs vervangen of een gat vullen dat ontstaat omdat een biologiedocent uitvalt, dat soort zaken. De onderneming, waarvan dus de Rotterdamse vestiging gehuisvest was in het Heineken Gebouw, bleek een succes en kon na tien jaar worden verkocht.

Met een knal

Tijd voor iets anders dus. Sowieso stond vast dat ze een nieuwe klus samen zouden aangaan. 'We versterken elkaar. Ik ben 's avonds getrouwd met Han, overdag met Floor.' Laatstgenoemde geniet momenteel van haar zwangerschapsverlof. 'We wisselen elkaar af', lacht Marianne. Vanuit hun gezamenlijke interesses in design, hospitality, geschiedenis en architectuur ontstond het idee om precies op deze plek, waarmee ze

als huurders al vertrouwd waren, een exclusieve vergaderlocatie te ontwikkelen. Waarvan akte. De wens om met een knal van start te gaan, ging in vervulling. Burgemeester Aboutaleb verrichtte de opening.

De onderhandelingen met de familie Heineken, onder meer over het bruikleen van de spullen, waren net gaande toen de coronapandemie uitbrak. Lockdown – en dan iets doen met een vergaderlocatie...? 'Daarom besloten we kleinschalig te beginnen en alleen de eerste verdieping te doen. Volgend jaar volgt de tweede.' Hoe dynamisch ook, in Mariannes beleving is deze functie toch iets meer low profile dan haar vorige werk. 'Toen stond ik altijd aan. Zat ik een kind in bad te doen, had ik een schooldirecteur aan de telefoon.' Om eraan toe te voegen: 'Inmiddels ben ik kampioen in loslaten.' Dat is ook deel van het geheim van het werk hier. 'Je medewerkers maximaal vertrouwen geven. Gaat iemand een uur eerder naar huis? Prima, hij of zij zal daar een reden voor hebben.'

Ze is trots op haar hechte team. 'Als trainers

hier binnenkomen, kunnen ze best gestresst zijn. Aan ons dan de taak, ze op hun gemak te stellen. Daarom moeten de omstandigheden perfect zijn, alles moet het doen.' Er zijn vaste aanspreekpunten. 'Wie een ruimte boekt en over een half jaar terugkomt, mag ervan uitgaan dat de contactpersoon hem of haar nog kent.'

Maar misschien wel de grootste charme van dit werk: het is een gebouw met een verhaal, 'zo verbonden met de geschiedenis van Rotterdam. Het pand bood onderdak aan verzetsbewegingen, de Binnenlandse Strijdkrachten, onderduikers.'

Filmpje van de doop

Als ondernemer steunt ze de IZB omdat ze het belangrijk vindt dat jongeren bij de kerk blijven. 'Ik zie het om me heen, kinderen die afhaken. Trouw blijven, dat is zo belangrijk in deze tijd.' Wat het voor haarzelf betekent om christen te zijn op de werkvloer? 'Floor en ik zijn er heel open over. Ik heb de medewerkers een filmpje laten zien van de doop van mijn dochter. Mensen zijn dan verbaasd – een kind laten dopen?! Dat je überhaupt vier kinderen hebt...'

'In dit werk heb je met veel partijen een langdurige relatie', vertelt ze. 'De architect, de eigenaar van het pand enzovoorts. Regelmatig heb je daar ook informeel contact mee en dan blijkt bijvoorbeeld dat iemand niet zulke prettige herinneringen heeft aan het geloof. Zo van "mijn opa mocht van de buurman het gras niet maaien op zondag". Ik probeer uit te leggen dat je als christen niet aan allerlei voorwaarden hoeft te voldoen. Vaak levert dat een leuk gesprek op.'

'Uiteindelijk zit het hem heel vaak in de keuzes die je maakt', zegt ze ten slotte. 'Een voorbeeld: een cateraar had nooit een factuur gestuurd. Dan kun je zeggen: laten we toch lekker zitten. Nee dus. We hebben zijn product afgenomen dus we gaan erachteraan en betalen de rekening.'

Zie ook: heinekengebouw.nl

Tekst: Anneke Verhoeven, Foto's: Sjaak Boot

Haasten, wegluchten en vertrouwen

Gods geduld met Drenthe

Drenthe is een geduldige provincie. Vijf minuten fietsen bij mijn huis vandaan staat een vijfduizend jaar oud hunebed, de Drentse versie van het altaar voor de onbekende god. Talloze toeristen komen juist naar deze plek, omdat je in Drenthe bijna automatisch ont-haast. En nu zegt Jesaja 28:16 (Statenvertaling) dat 'wie gelooft, niet zal haasten', maar ook het geloof heeft hier geen haast. Eén van de kerken die bij Missie Westerveld betrokken zijn, viert komend jaar haar zeshonderdjarig bestaan. Die kerk is altijd klein gebleven. Secularisatie zit de bevolking hier in het bloed.

Na een klein jaar een missionair project te hebben geleid, zijn mijn teamleden en ik soms ongeduldig. Er gaat veel tijd zitten in het winnen van vertrouwen, en het opbouwen van relaties. Mensen zijn hier niet gewend aan een kerk die actief beweegt in de maatschappij. Mijn ongeduld maakt mij soms blind voor bijzondere veranderingen: een twintiger die uit nieuwsgierigheid naar de kerk komt en zich graag wil laten dopen. Een Alpha-cursus,

die voor het eerst sinds corona weer wordt gegeven... Het is niet de Drentse opwekking waar ik stiekem van droom. Maar het zijn sporen van God, die ook in de provincie geduldig harten verandert.

De NBV21 kiest in Jesaja 28 voor een andere vertaling: 'Wie vertrouwen heeft, vlucht niet weg.' Dat is toepasselijker. Veel Drentse kerken-raden lijken de moed te hebben opgegeven. Die kerk van 600 jaar oud stond op het punt haar deuren definitief te sluiten. Nu heeft de kerkenraad (die vrijwel volledig uit 80-plussers bestaat) een 'toekomstcommissie' ingesteld. Ik mag hen begeleiden in het nadenken over hun roeping voor het dorp. Zo probeert Missie Westerveld te laten zien dat we niet wegluchten, maar vertrouwen dat God blijft werken.

Het gaat daarbij niet om mijn tempo, of dat nou snel of langzaam is. Het gaat om het herkennen van het geduld van God. Hij die al lang in Drenthe werkt, en opnieuw harten kan veranderen.

Gastcolumn

Mark de Jager is missionair predikant bij Missie Westerveld – een IZB-initiatief dat zoekt naar duurzame vormen van kerk-zijn in Zuidwest-Drenthe.

Ontspannen kerk-zijn voor jongeren

Hebben twintigers tijd om te wachten op God?

Twintigers staan midden in het leven. Ze bouwen aan hun toekomst. Er wordt veel van hen verwacht. Door de maatschappij, door vrienden, door familie. Is het in die drukte eigenlijk wel haalbaar om rust te vinden? We wandelden in de najaarszon door Amersfoortse parken met Agnes van Haften, kwartiermaker twintigers bij de IZB.

Op dit zonnige momentje midden op de werkdag gaan we dieper in op de generatie die zo weinig gelegenheid tot rust voelt. 'Een valkuil voor velen in onze cultuur is de maakbaarheidsfilosofie. Als je alles zelf zou kunnen 'maken', hoeveel ruimte is er dan nog voor God?', merkt Agnes op. 'Je bent dan vooral bezig met jezelf. Er heerst in onze maatschappij een gevoel van 'alles moet nu'. Twintigers hebben ook de energie om snel te willen én te kunnen.'

Ruimte maken

Maar hoe maak je het verlangen naar rust concreet? En als je het krijgt, hoe moet je daar dan mee omgaan? 'Dat zijn heel begrijpelijke vragen', zegt Agnes. 'God vraagt niet van ons dat we in een stil hoekje gaan zitten totdat het ons geopenbaard zal worden. Je hebt je gezonde verstand en talenten van God gekregen. Je mag gewoon dingen plannen. Doe dat vooral, maar ruimte maken voor God kan een onderstroom worden in je leven, door je elke keer weer op Hem af te stemmen.' 'Wachten' is niet hetzelfde als stilstaan. Agnes: 'Als jongeren een beslissing moeten

nemen over bijvoorbeeld een baan of een relatie, dan ontstaat ruimte om wat te vertragen. Want érgens moet het beste antwoord vandaan komen.' Gelovige jongeren willen deze beslissingen nemen in afhankelijkheid van God.

Geen supermarktverlangen

Nu Agnes zelf in een andere levensfase is, kijkt ze terug op zichzelf als twintiger. 'God heeft ruimte nodig om je raad te kunnen geven. Ik kon me daar toen weinig bij voorstellen. Daar komt mijn empathie voor twintigers ook wel vandaan. Want wat is wachten op God? Is dat met je armen over elkaar gaan zitten en denken: nou ja, God zal het me ooit wel openbaren? Voor mij bleek het verbonden met verlangen. Niet op de supermarktmanier, met een bucketlist, maar vanuit levensvragen. Dus niet: 'God, ik wil een nieuwe baan', maar 'God, laat me een nieuwe richting in mijn leven zien'.

Dat vertrouwen in God raakt aan je godsbeeld. 'God is in de loop van de jaren veel groter voor mij geworden doordat ik het beeld dat ik had gecreëerd van God losliet.

Dat was bevrijdend. De tien geboden beginnen niet voor niets met 'Ik ben de Heer, uw God die u uit het slavenhuis bevrijd heeft', 'u zult geen andere goden voor mijn aangezicht dienen' en 'u zult geen afbeelding maken van God'. We creëren zo snel een eigen beeld van God dat past bij ons verlangen, onze onzekerheden en onze meningen. Schep ruimte voor God, dan schept Hij ruimte voor zichzelf. En dan doe je mee in Gods plan voor deze wereld.'

Verstoring

'Als je je elke dag bewust voorneemt om je te richten op Gods spreken in jouw leven of het leven van anderen, dan groei je hier in. Bid, en u zal gegeven worden', vervolgt Agnes. Wachten op God voelt verraderlijk tegen natuurlijk omdat wachten enorm irritant kan zijn. Als je al heel lang op een partner wacht. Als je verlangt naar het ouderschap. Wachten lijkt helemaal geen verrijking van je leven, eerder een verstoring. Agnes: 'Toch levert een verstoring vaak iets op. Voor dit gesprek bijvoorbeeld moesten we het microfoontje werkend krijgen, omdat we wandelend wilden praten. Dat technische

dingetje duurde even. Maar nu wandelen we fijn in het stadsgroen. Ik kom buiten sneller op goede woorden. Het wachten waard.'

Basishouding van vertrouwen

Wachten op God gaat niet vanzelf. 'Misschien is dat ook wel waar we ons als kerk meer in moeten oefenen. Niet de stilte vullen met woorden, maar ruimte openlaten. Niet voor niks zijn al die stadskloosters, retraites en Taizédiensten zo bij jongeren in trek.' 'Met Twenties-four-seven helpen we jongeren met praktische vormen van luisteren en wachten op God', zegt Agnes.

'Zo wordt het vage 'wachten op' gewoon concreet. En je basishouding van vertrouwen groeit. Ik gun het twintigers gewoon heel erg om die stap terug te kunnen doen. Omdat we God dan in zijn hart mogen kijken. Daar zit ergens de troost in voor controlfreaks: er zit toch een reset in 'maakbaarheid'. Want ruimte maken voor God is ook je eigen verantwoordelijkheid.'

Meer info over 'Twenties-four-Seven' is te vinden op izb.nl/twentiesfourseven. Deelnemen aan train-de-trainer avonden van de cursus kan op maandag 22 en dinsdag 23 januari 2024 in Amersfoort. Meer informatie nodig? Mail naar info@izb.nl.

Hoe begin je met 'wachten op God'? Heb je een volle agenda maar wil je toch een beginnetje maken? Deze tips helpen je op weg.

- Maak aan het eind van je dag ruimte voor God. Luister bijvoorbeeld naar het Eerst Dit Avondgebed. Een mooi moment om alles terug te leggen bij God.

- Organiseer samen met anderen een stiltemoment. Sluit samen af met gebed. Dit doen we ook bij Twenties-four-seven, in de vorm van vier avonden die we afsluiten met een korte viering en stilte. Samen stil zijn verbindt. Dit is vooral heilzaam als je bijvoorbeeld door coronatijd of andere uitdagende situaties wat eenzamer bent geworden.
- Lees de dagtekst in de Bijbel-app en bouw daarna een stilte in.
- Maak een avondwandeling of een fietstochtje. Laat je telefoon thuis. Stel jezelf de vraag: wat ging er vandaag goed? Wat kan ik teruggeven aan God?
- Bid in de ochtend, zonder een vooraf gewenste uitkomst. De stilte gaat in eerste instantie om God, niet om jou. Stilte is niet hetzelfde als wachten op 'benefits'. Het hoeft niet altijd iets op te leveren. Je luistert naar God omdat Hij God is.
- Organiseer stiltemomenten voor de twintigers in de kerk, door henzelf begeleid.

Achter de schermen bij
'Eerst Dit voor Kids'

'De rauwheid in de verhalen mag overeind blijven'

Terwijl een vader samen met zijn zoon (en soms zijn dochter) klusjes doet, spitten ze spelenderwijs de Bijbel door, waarbij allerlei thema's aan bod komen die kinderen van vandaag bezighouden. Dat is de rode draad van 'Eerst Dit voor Kids', waarvan nu het vierde seizoen loopt. Een kijkje achter de schermen van een succesvolle podcast vol 'splinternieuwe en eeuwenoude verhalen'.

We zijn te gast in een professionele studio, waar ook onder andere De Ongelooflijke Podcast wordt opgenomen. De hele cast is aanwezig: Tim van Wijngaarden, bij velen bekend onder zijn artiestennaam TimZingt, speelt de rol van vader. Zijn 'kinderen' zijn Art (Daan in het verhaal) en Roos (die het personage Fem neerzet). Dan is er Anke van der Pol, moeder van drie en werkzaam bij de EO. Ze heeft een paar kinderboeken op haar naam staan en schreef de teksten voor de serie. Ten slotte Wilfred van Rijn, voorganger van een baptistengemeente en bij de EO eindverantwoordelijk voor 'Eerst Dit'. Rogier Pelgrim is nu niet aanwezig, maar als soundproducer van de podcast maakt hij ook deel uit van het team.

'In de auto luisteren, aflevering na aflevering'

Twee jaar na de start van de Bijbelpodcast 'Eerst Dit' kwamen de IZB en de EO in 2020 met een variant voor kinderen in de leeftijd van 9-12 jaar. Deze reeks is bedoeld om

ouders een steuntje in de rug te geven bij de geloofsopvoeding. Zeven weken op rij verschijnt iedere werkdag een nieuwe aflevering onder inspirerende titels als 'Marshmallows' en 'Koning Messi'. In tegenstelling tot de volwassen versie, waar altijd één persoon zijn of haar bijdrage inspreekt, wordt het verhaal hier verteld door meerdere stemmen. Elke aflevering bestaat uit verschillende elementen. Daan doet dus samen met zijn vader allerlei klusjes, en intussen gaat de Bijbel open. Daarbij worden actuele thema's aangesneden die voor veel kinderen herkenbaar zijn: pestgedrag, angst voor een spreekbeurt, verhuizen. 'Een soort hoorspel, inderdaad', beaamt Wilfred. Er wordt gegrinnikt, spottend gelachen, er vallen stiltes, er worden typetjes neergezet. Het kan zomaar gebeuren dat een oudtestamenteisch figuur klinkt als een typische Amsterdammer of ruige Hagenees.

Melig

Er zijn zojuist vijf afleveringen opgenomen dus moet er even worden afgereageerd. Een beetje meligheid mag best, want het

was weer hard werken. Niet alles gaat in één keer goed. Iemand moet niezen, of een klemtoon valt verkeerd. Ook inhoudelijk was het dit keer best pittig. Het Bijbelboek Jozua werd behandeld en daarin kwam onder meer het verhaal van Achan aan bod.

De kenners weten het wel: verovering van de stad Ai, een dief in het kamp, steniging... 'Hoe zou Achan eigenlijk geklonken hebben?' vraagt Tim, in een poging wat luchtigheid toe te voegen. 'Vast nogal gemeen'. Hij geeft hem een Twents accent met nog een schepje geniepigheid erbovenop.

Dat neemt niet weg dat het een gruwelijke geschiedenis blijft. Is dat passend voor

kinderen? Anke: 'Klopt, het zijn ook heftige verhalen. Toch gaan we er niet met een grote boog omheen. Het is in al die seizoenen (150 verhalen) maar twee keer gebeurd dat ik een fragment heb samengevat omdat het wel héél naar was.' (Een keer ging het bijvoorbeeld over de huiveringwekkende geschiedenis van de belegering van Samaria, die met een grote hongersnood gepaard gaat.)

Rauwheid blijft overeind

In principe wordt de Bijbel dus op de voet gevolgd. Wilfred: 'We willen de tekst zo min mogelijk platslaan. De rauwheid die in de verhalen zit, mag overeind blijven. We laten de vragen staan.'

Anke: 'God moet zichzelf maar verdedigen. Het werkt niet als je jonge kinderen alle antwoorden gaat geven. Trouwens, die antwoorden hebben we sowieso niet.'

'God moet zichzelf maar verdedigen'

Het maakt natuurlijk ook wel enig verschil wélke Bijbelgedeelten aan bod komen. Voor het eerst, vertelt Anke, zit er in dit seizoen geen verhaal uit het Nieuwe Testament. 'Maar er wordt wel voor verhalen gelinkt naar Jezus.' Wilfred: 'Je begint met toegankelijke verhalen, en dan stap je over naar wat zwaardere kost.'

Over moeilijk gesproken: ook het boek Openbaring is al eens langs geweest. 'Dat was', zegt Anke 'toen de opa uit het verhaal was overleden.'

Missionair

Zit er eigenlijk een missionaire kant aan deze podcast? Of is-ie vooral bedoeld voor christelijke kinderen van wie de ouders dankbaar gebruikmaken van een eigentijds alternatief voor de kinderbijbel? Het blijkt allebei waar te zijn.

Er zijn gezinnen waar 'Eerst Dit voor Kids' na de maaltijd wordt beluisterd. Tim: 'Dan moet je er echt even voor blijven zitten, het is wél 8 minuten luisteren.' Ook in de auto blijkt deze podcast populair, weet Wilfred. 'En dan echt aflevering na aflevering. Binge-luisteren zeg maar.' Scholen kunnen er eveneens goed mee uit de voeten, en in de praktijk gebeurt dat ook. 'We kregen pas een bericht van een docent godsdienst op de middelbare school, die 'Eerst Dit voor Kids' gebruikt in de les, omdat de dingen zo duidelijk worden uitgelegd.'

'We willen de tekst zo min mogelijk platslaan'

Wie googelt op de titel, komt allereerst terecht bij Zapp, het kinderblok van de NPO. 'In die zin hebben we wel een missionair doel', aldus Wilfred. 'Maar wat is missionair? In mijn kerk zitten ook kinderen die vrij weinig Bijbelverhalen kennen.'

Anke: 'Een mooi compliment kregen we van ouders die zeiden: "We hebben zelf geen christelijke achtergrond, maar vinden het wel fijn dat onze kinderen de Bijbelverhalen meekrijgen". De opzet 'splinter-nieuwe én eeuwenoude verhalen' spreekt blijkbaar bredere groepen aan. Voor beide categorieën is het nieuw materiaal. We willen voorkomen dat de kinderen, als de kinderbijbel opengaat en ze de zoveelste keer over Noach horen, denken: ja, dat weten we nu onderhand wel.'

'Dat is', vult Tim aan, 'misschien ook het geheim van deze serie. Verhalen uit de Bijbel hebben iets te maken met het dagelijks leven, het hier en nu.'

Anke knikt. 'Een van de eerste intro's luidt: Daan komt erachter dat het eeuwenoude

verhaal meer te vertellen heeft dan je ooit had gedacht.'

Grote Verzoendag

Wilfred: 'Kinderen hebben op een dag ruzie met hun vader. Dan maken ze de opmerking: het moet wel Grote Verzoendag worden. Dat is deels als grapje bedoeld, maar het is ook serieus.'

Roos: 'Elk kind kan zich wel ergens in vinden. Iedereen verliest wel een opa. Iedereen valt weleens van de trap.' Pesten, buitengesloten worden – ook die lastige dingen worden aangekaart. 'Niet de extreme gevallen. Het moet wel herkenbaar blijven.'

Opmerkelijk: een vader en twee kinderen. En een opa, maar die overlijdt. Is er wel een moeder in het spel? Jawel, maar ze speelt, evenals een zusje, nauwelijks een rol. Overigens – elke dag je vader helpen? Tim grapt: 'Dat is bemoedigend voor de kinderen die luisteren. Die moeten ook wel eens een klusje doen, maar nu ontdekken ze dat sommige kinderen elke dag de klos zijn...'

www.eerstditvoorkids.nl

Teun de Ridder start
bij IZB-Areopagus

**‘Het wonder heeft me
altijd aangetrokken’**

Slapen in de modder tussen de militairen.
Wijn maken. Een goed gesprek voeren.
Teun de Ridder, de nieuwe trainer en
theoloog bij IZB-Areopagus, combineert
graag een actief leven met een hang
naar verdieping. ‘De diepgang van het
predikantschap heeft mijn hart.’

‘Defensie is een wereld op zich met een eigen cultuur’, zegt Teun, als ik hem op een warme septembermiddag opzoek in zijn hoedanigheid als krijgsmachtspredikant. Zijn kantoor ligt aan een groot plein, met aan alle kanten kazernegebouwen. Het is een soort minidorp, waar hij als geestelijk verzorger het aanspreekpunt is voor zo’n 600 militairen. Elke dag rijdt hij op zijn speed-pedelec van zijn woonplaats Ochten naar de kazerne in Soesterberg, een tocht van bijna veertig kilometer.

Onlangs nog is De Ridder mee geweest op missie, naar Roemenië. Eerder ging hij naar Afghanistan. ‘Zo’n groep militairen is een snelkookpan. Je slaapt en eet samen, je brengt je vrije tijd samen door. De beschimmelde douches, het slapen in de modder buiten. Dat schept een unieke sfeer, een unieke band met elkaar.’

Daarnaast raakt een missie aan een besef van zingeving bij de militairen. ‘In Irak of Mali moet je met een scherfvest de deur uit. Dan weet je: hier spant het erom, dit is voor het echie. Die betrokkenheid op de wereld geeft

het gevoel dat je echt leeft. Veel militairen verlangen daarom terug naar missies.’

Marechaussee

Het dragen van een uniform was niet helemaal nieuw voor hem. ‘Mijn vader was elektricien en werkte bij de marechaussee. Hij liep in hetzelfde pak als ik nu; dit camouflagepatroon is dertig jaar geleden ingevoerd.’

De Ridder komt uit een vrij behoudend hervormd gezin, vertelt hij. Zijn vaders hart lag bij het ambt van ouderling. ‘s Zondags uit de kerk vroeg hij vaak wat we hadden onthouden van de preek. Toen we ouder werden en soms kritisch waren, vertelde hij wat hij had gehoord, wat hem had geraakt, wat hij had geleerd. Hij bracht de positieve toon erin.’

Handjeklap

Teun begon na zijn eindexamen met een biologiestudie. ‘Biologie was mijn hobby. Maar aan het einde van mijn periode op de studentenvereniging CSFR was het jaarthema discipelschap. We lazen Bonhoeffer en ik stelde mezelf de vraag: je doet nu

wat je leuk vindt, maar wat zou God daarvan vinden?

Eén moment weet ik nog precies. Na een borrel zat ik op mijn oude versleten bank op het balkon van mijn grote studentenflat, met een biertje in mijn hand. Ik hoorde geen concrete stem, maar er viel me een idee in dat ik niet zelf bedacht had: Teun, ga theologie studeren. Ik was daar ontdaan van. Uiteindelijk heb ik een soort handjeklap met God gedaan; oké, ik ga theologie studeren, want ik wil iets doen in het Koninkrijk, maar ik word geen dominee, want hoe moet ik nu elke week een halfuur volpraten?’

Toch ging Teun in eerste instantie als gemeentepredikant aan de slag. Hij werkte van 2010-2015 in het Utrechtse dorp Everdingen. ‘De diepgang van het predikantschap heeft altijd mijn hart gehad. De Bijbelkring, met een trouw clubje kerkleden op woensdagavond. De belijdeniscatechese, met tieners die gemotiveerd en geïnteresseerd waren. Een preken-serie maken waarbij je de hele Bergrede doorneemt. In Everdingen hadden we een grote tuin’,

vertelt hij. ‘Ik vond het heerlijk om dan op zaterdag het gras te maaien. Het zware van het predikantschap vind ik dat je zo veel met je hoofd bezig bent. Je krijgt weinig fysieke beweging; het is een zittend beroep. Daarom werkte ik graag in de tuin.’

Secularisatie

Hij ziet ernaar uit om het vuur bij anderen aan te wakkeren als predikantentrainer voor Areopagus. De IZB staat op een bepaalde manier ook aan het front, maar dan dat van de secularisatie. ‘Veel kerken lopen leeg. Als dominee kun je dan denken dat het aan jou ligt, dat je blijkbaar iets verkeerd zegt. Ik denk dat de manier waarop we onszelf zien, diepgaand veranderd is. Tegenwoordig beschouwen we onszelf als het middelpunt van de wereld, terwijl van oudsher niet de mens, maar God het middelpunt van het bestaan was. Dat besef is weg, bij mijzelf ook. Ik denk dat we niet kunnen veranderen dat we heel individueel de wereld in kijken. Maar we kunnen wel de mogelijkheid opperen dat dit niet alles is, zodat het niet per se een gesloten wereldbeeld is.’

Hij geeft een voorbeeld. 'Vorig jaar heb ik een huwelijk ingezegend op verzoek van een militair van wie ik dacht dat hij helemaal niet geloofde. Zijn aanstaande vrouw zei: "Ik ervaar de liefde als een geschenk; het is niet toevallig dat wij elkaar ontmoet hebben." Dat beaamde ik. Met een totaal onkerkelijke familie heb ik toen gelezen uit Genesis 2, over Adam en Eva. Die mensen waren super dankbaar. Zo mooi. Dat is de ontvankelijkheid die ik zoek.'

Pimpelmees

In de prediker is ook altijd nog de bioloog aanwezig. Dat bepaalt ook voor een deel de manier waarop hij vader is voor zijn vier kinderen. 'Ooit ben ik biologie gaan studeren omdat ik boswachter wilde worden. Nog steeds houd ik van vogels kijken. Mijn zoon van 8 jaar maakt op iedereen indruk in zijn klas door een roek en een pimpelmees te herkennen.'

Die aandacht voor de natuur vertaalt zich ook in een bijzondere hobby: wijn maken. 'Ik pak zoiets exact aan, dus ik weeg alles op de gram nauwkeurig af. Wijn maken is

een biologisch, chemisch proces, waarbij je suiker omzet in alcohol. Het is tegelijkertijd een soort wonder. In mijn tuin voltrekt zich het wonder dat water wordt omgezet in wijn. Het duurt een jaar, maar na dat jaar lukt het.

Dat heeft me altijd in de biologie aange- trokken: het wonder. Als we dat niet meer zien, zijn we wel heel ver bij God vandaan.'

Maaltijden in missionair werk

Proeven dat God goed is

Een wekelijkse of maandelijks maaltijd voor de buurt. Na de zondagse viering genieten van een meebrengh-lunch. Picknicken met kinderen van de woensdagmiddagclub.

Samen eten is essentieel voor de christelijke gemeenschap en in het missionaire werk. Maaltijden zijn immers bij uitstek plekken van gastvrijheid en gesprek; geloof en leven worden aan tafel gedeeld.

Maar waar begin je? Wat mag het kosten? En wie schakel je in? Om kerken, pioniersplekken en buurtinitiatieven te helpen bij het organiseren van (missionaire) maaltijden, brengt de IZB onder de titel 'Proeven dat God goed is' een brochure uit met tips en ideeën. 'Want wie wil starten met een missionaire maaltijd hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden.' Veel kerkelijke gemeenschappen hebben ontdekt dat de band die aan tafel ontstaat, een basis legt voor diepere contacten. Er is ruimte en rust om te praten over de zin van het leven, over God en geloof.

Het hoeft niet altijd tot diepe(re) gesprekken te komen. Een van de aspecten van missionaire maaltijden is dat wat achter de schermen (of achter het fornuis) gebeurt: doeners kunnen veel liefde kwijt in het koken.

De brochure 'Maaltijden in missionair werk' is te downloaden via onze site, www.izb.nl. Liever een papieren versie? Vraag dan een gratis exemplaar aan via impact@izb.nl.

Tijding is een gratis kwartaaluitgave voor leden van de IZB, vereniging voor zending in Nederland. De IZB is actief binnen de Protestantse Kerk in Nederland en stimuleert, adviseert en ondersteunt gemeenten en gemeenteleden bij missionair werk. Meer info: www.izb.nl. Breestraat 59-61, 3811 BH Amersfoort. Tel. (033) 461 19 49. E-mail: info@izb.nl.

Redactie

Afdeling Communicatie IZB.

Lidmaatschap IZB

Met uw lidmaatschap ondersteunt u de voortgang van het evangelie in ons land en blijft u betrokken bij actuele ontwikkelingen in missionair werk. De contributie bedraagt minimaal € 10 per jaar.

Uw steun

Steun de zending in Nederland door uw gebed en door uw gift. U kunt de IZB ook op laten nemen in uw testament. Graag willen we u helpen dat te regelen. U kunt hiervoor vrijblijvend een afspraak maken via tel. (033) 461 19 49 of via een mailtje naar info@izb.nl. Bankgegevens: IBAN, NL 26 RABO 0302 2061 91 BIC: RABONL2U

